

Møte fredag den 26. mai kl. 13.15

President: J o r u n n R i n g s t a d

D a g s o r d e n (nr. 31):

1. Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om lov om endringer i åndsverkloven og lov om avgift på offentlig framføring av utøvende kunstneres prestasjoner m.v. (Innst. O. nr. 67 (1999-2000), jf. Ot.prp. nr. 15 (1999-2000))
2. Referat

S a k n r . 1

Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om lov om endringer i åndsverkloven og lov om avgift på offentlig framføring av utøvende kunstneres prestasjoner m.v. (Innst. O. nr. 67 (1999-2000), jf. Ot.prp. nr. 15 (1999-2000))

Presidenten: Etter ønske frå familie-, kultur- og administrasjonskomiteen vil presidenten føreslå at debatten blir avgrensa til 45 minutt, og at taletida blir fordelt slik på gruppene: Arbeidarpartiet 10 minutt og dei andre gruppene 5 minutt kvar.

Vidare vil presidenten føreslå at det blir gjeve høve til replikkordskifte på inntil tre replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av Regjeringa.

Vidare vil presidenten føreslå at dei som måtte teikne seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

– Det er vedteke.

Trond Helleland (H) (ordfører for saken): Det er en samlet komite som støtter de lovendringer som foreslås i åndsverkloven og i lov om avgift på offentlig framføring av utøvende kunstneres prestasjoner.

CNN hadde en lengre reportasje i går kveld der amerikanske plateselskap, artister, produsenter og andre var på høring i Kongressen om hvordan Internett kan true platebransjens og artistenes mulighet til å tjene dollar eller kroner på sine åndsverk.

Saken vi behandler i dag, vil sikre at norske og europeiske artister får betalt for framføring av sine åndsverk, om det er på diskotek, i heiser, i butikker eller – viktigst – i radio og fjernsyn. Det nye er at det nå skal betales vederlag for all offentlig framføring, ikke bare framføring i kringkasting. Det måtte altså et EU-direktiv til for at dette skulle komme på plass i Norge.

Komiteen støtter samlet den foreslåtte endring i åndsverkloven som sikrer utøvende kunstnere og produsenter vederlag for offentlig framføring.

Medlemmene fra Høyre og Fremskrittspartiet konstaterer at Norge hadde frist til 1. januar 1996 med å gjennomføre denne lovgivningen. Det er altså gått fire år over fristen, og Gramo har i sin redegjørelse pekt på at deres medlemmer har tapt opptil 120 mill. kr på den forsinkede gjennomføringen av utleiedirektivet.

Loven om avgift på utøvende kunstneres prestasjoner, eller Fond for utøvende kunstnere, blir også foreslått endret. Komiteen understreker at avgift på ikke-vernede lydopptak er en særnorsk ordning og har ikke direkte sammenheng med endringen i åndsverkloven. Avgiften har en kulturpolitisk begrunnelse.

Når det gjelder forhold mellom vederlag og avgift, peker en samlet komite på og understreker sterkt at betaling av vederlag etter åndsverkloven er betaling til utøvere og produsenter for bruk av lydopptak. Komiteen understreker også at innføring av avgift på ikke-vernede lydopptak ikke må gå på bekostning av vederlaget på vernede lydopptak.

Høyre og Fremskrittspartiet mener at avgiften som skal kreves inn til Fond for utøvende kunstnere, bør gi om lag den samme inntekten til fondet som i dag. Flertallet, alle uten Fremskrittspartiet og Høyre, mener at avgiften og vederlaget bør være like høye, for å unngå at kringkasterne velger ikke-vernede musikk av økonomiske hensyn. Dette er en argumentasjon som Høyre og Fremskrittspartiet sier seg uenig i, fordi vi mener at utviklingen viser at f.eks. en kommersiell allmennkringkaster som P4 har økt spillingen av vernet musikk, dvs. norsk og europeisk musikk, kraftig de siste årene – fra 35 pst. i 1993 til 61 pst. i 1997, dette altså i en periode der de ikke har betalt noen form for avgift på å spille såkalt ikke-vernede musikk. Vi mener at dette viser at kringkasterne ikke velger musikk ut fra hva de må betale for, men de velger det faktisk ut fra hva slags type musikk som passer inn i kanalens profil.

Når det så gjelder innkrevingen av vederlag og avgift, understreker komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet, at det har merket seg at Gramo i dag foretar innkreving av vederlag for vernede lydopptak framført i kringkasting. Gramo har bygd opp en omfattende database og besitter nødvendig kompetanse for å skille mellom vernede og ikke-vernede lydopptak, noe som gir et godt utgangspunkt for å ivareta innkreving av både vederlag og avgift på kringkastingsområdet.

Flertallet vil også understreke at Gramo selv må ha avgjørende innflytelse på hvem som skal kreve inn Gramos vederlag. Vederlaget er en faktisk betaling til utøvere og produsenter for framførelse av deres egne lydopptak. Avgiften til Fond for utøvende kunstnere er betaling for ikke-vernede lydopptak framført av utøvere utenfor utleiedirektivets virkeområde, og er således, som før nevnt, en kulturpolitisk betinget avgift som er spesiell for Norge.

Flertallet forutsetter at det skal være et nært samarbeid mellom Gramo og Fond for utøvende kunstnere for å gjøre innkrevingen mest mulig effektiv, samtidig som brukerne bare behøver å forholde seg til én innkrevingsinstans.

Når det så gjelder styresammensetningen i Fond for utøvende kunstnere, mener flertallet, alle unntatt Arbeiderpartiet, at en bør bestrebe seg på å reflektere kunstnerens interesser, og at styret, som i dag består av fire personer, bør utvides for bedre å kunne imøtekomme dette.

Arbeiderpartiet har i sine særmerknader lagt veldig stor vekt på at det er Kongen og departementet som skal

ta vare på dette, og at Stortinget helst ikke bør blande seg inn. Jeg finner Arbeiderpartiets særmerknader noe underlige og som en desavuering av Stortingets mulighet til å påvirke politikken. Jeg synes ærlig talt at de to særmerknaene fra Arbeiderpartiet er egnet til å vekke undring.

Jon Olav Alstad (A): Det er et etterlenget vedtak som skal gjøres i dag. Fra Arbeiderpartiets side har vi de siste årene etterlyst nettopp de endringene som i dag foretas, og det er ingen tvil om at dette egentlig burde vært gjort for lenge siden. Men sentrumsregjeringen måtte altså bruke en del år på å få gjort dette ferdig, selv om det sånn sett slett ikke er noen vanskelig sak. Nå har Stortinget ved tidligere anledninger uttalt seg i saker som selvsagt også vil få virkning i denne saken.

Endelig får vi et vederlags- og avgiftssystem som likestiller norsk kultur med utenlandsk, og først og fremst amerikansk, kultur. Og for ikke å lure oss selv er det også greit å slå fast at dette i all hovedsak vil gjelde musikk. Nå viser statistikken at andelen av såkalt vernet musikk faktisk har økt på tross av at dette er dyrere. Men når vi nå likestiller musikken, fjerner vi de økonomiske forskjellene, og vi stimulerer dermed til mer bruk av norsk og vernet musikk. Og det er jammen på tide!

I Norge har vi lagt veldig vekt på de kollektive ordningene, og for Arbeiderpartiet er det et selvstendig poeng å opprettholde disse. Det gjør at vi må være varsomme med de grep vi gjør, for vi balanserer nok også i forhold til en del internasjonale krav. Ikke minst har vi en utfordring i de videre WTO-forhandlingene for å klare å beholde disse systemene. Da er det viktig at vi som politikere har tunga rett i munnen og gjør dette i god forståelse med bransjen. Hvis ikke, vil vi nok på et tidspunkt få problemer med å opprettholde fondsordninger generelt.

Vederlaget er på mange måter musikkbransjens lønnsoppgjør, og fastsettelsen av dette er deres ansvar. Så er det viktig at vi fastsetter avgiften ut fra vederlaget, og ikke motsatt. Og avgiften skal heller ikke gå på bekostning av vederlaget. På den måten kan vi også oppleve at både Gramo og fondet vil få mer midler til kulturpolitikken. Da er det også viktig å huske én ting: Kringkastere, radiostasjoner, diskoteker og andre som vil bli omfattet av dette, vil måtte betale både vederlag og avgift. Det er helt klart at disse fortsatt skal forholde seg til én innkrever som før. Det får innkreverne finne løsninger på, ut fra det som er deres fortrinn. Og jeg forutsetter at man ikke begynner å bygge opp parallelle systemer for registrering av vederlag og avgift. Det vil jeg oppfatte som misbruk av offentlige midler.

Musikkbransjen har i løpet av de siste tiårene opplevd veldig store endringer. Det har vært en kamp for å forsøke å likestille musikkuttrykkene, der kvaliteten er det som skal stå i sentrum, og da ikke som et forsøk på å holde enkelte uttrykk nede, for kvalitetsmessig har enkelte sjangrer hevet seg betydelig og er i dag til og med bedre enn andre, uten at dette har gitt seg uttrykk i det offisielle Kultur-Norge.

Vi ser at de som tidligere kunne leve av markedet, i dag har opplevd teknologiske endringer som etter hvert

gjør det vanskeligere og vanskeligere, for ikke å si umulig. Det betyr at de også i sterkere grad etter hvert må gjøres gjeldende, bl.a. gjennom de endringer vi gjør i dag. Dette vil det bli viktig å følge opp også i tiden fremover, slik at vi har muligheten til å holde oss med egne artister.

Per Roar Bredvold (Frp): Fremskrittspartiet legger til grunn at det primære siktemål med lovforslaget ifølge Ot.prp. nr. 15 for 1999-2000 er å sikre rettighetshaverne, dvs. utøvende kunstnere og fonogramtilvirkere, vederlagsinntekter på grunnlag av åndsverklovens rettighets-system. Det har vært utgangspunktet når man har innført regler som gir utøvere og produsenter rett til vederlag for bruk av lydopptak i kringkasting og for videresending av norske og utenlandske kringkastingssendinger. Ved dette etableres rammevilkår som gir utøvere og produsenter mulighet til å oppnå inntekter basert på bruken av egne prestasjoner. Det er en klar forutsetning for videreføring av ordningen med avgift til Fond for utøvende kunstnere at avgiften ikke skal medføre noen reduksjon eller beskjæring av disse naturlige vederlagsinntektene.

Fond for utøvende kunstnere er en kulturpolitisk begrundet fondsordning. Fondet ble etablert ved egen lov i 1956 for å gi utøvende kunstnere en viss kompensasjon for sekundærframføringer av deres prestasjoner. Bakgrunnen var at levende framføringer av musikk mer og mer ble erstattet av lydopptak. Fondets virksomhet reguleres i fondsloven.

Fondsordningen er kollektiv i den forstand at avgiftsmidlene ikke fordeles i forhold til den faktiske bruken av kunstnerens prestasjoner. Fordelingen skjer etter søknad. Fondets midler brukes til støtte for utøvende kunstnere som bor og virker her i landet, og for produksjon av opptak med deres prestasjoner, men etter gjeldende rett kan det også gis støtte til etterlatte etter utøvende kunstnere.

Fondet får sine inntekter hovedsakelig fra avgift for offentlig framføring av lydopptak av utøvende kunstneres prestasjoner, f.eks. framføring av musikk på diskotek. I tillegg kommer en mindre del av fondets inntekter fra avgiftsplikten for overføring av lydopptak til ny lydfesting.

Ifølge proposisjonen er hensikten med å gjeninnføre avgiften for bruk av ikke-vernede lydopptak i kringkasting «å utligne prisforskjeller mellom vernede og ikke-vernede lydopptak for derved å hindre vridning i repertoaret».

I dag gjelder et tosporet system: Gramo innkrever vederlag etter åndsverkloven § 45b for bruk av lydopptak i kringkasting, som tilsvarte ca. 43 mill. kr. i 1997, og fordeler vederlagsmidler individuelt etter faktisk bruk. Fond for utøvende kunstnere får inntekter fra avgiftspliktig virksomhet etter fondsloven, som tilsvarte ca. 18 mill. kr i 1997, og fordeler midlene til formål som innspillingsstøtte, stipend, videreutdanning, reise- og kursvirksomhet og konserter.

Mens fondsloven avgiftsbelegger bruk av alle lydopptak, kan Gramo kun kreve inn vederlag for lydopptak som er vederlagspliktige etter åndsverkloven, dvs. opp-

tak som er vernet etter reglene om vern av nærstående rettigheter i åndsverkloven og Romakonvensjonen.

Etter Fremskrittspartiets oppfatning bør avgiften ligge på et nivå som gir fondet om lag den samme totalinntekten som i dag. Fremskrittspartiet er opptatt av at kringkastingsselskapene som skal betale denne avgiften, ikke får en urimelig stor belastning ved innføring av en ny avgift. Av den grunn bør det ikke være noen direkte kobling mellom nivået på avgiften på ikke-vernede musikk og vederlaget på vernet musikk. Fremskrittspartiet viser til at andelen vernede lydopptak i NRK har holdt seg stabil siden 1990.

Fremskrittspartiet har merket seg at Gramo i dag foretar innkreving av vederlaget for vernede lydopptak framført i kringkasting. Gramo har bygd opp en omfattende database og besitter nødvendig kompetanse for å skille mellom vernede og ikke-vernede lydopptak, noe som gir et godt utgangspunkt for å ivareta innkreving av både vederlag og avgift på kringkastingsområdet.

Fremskrittspartiet ønsker at Gramo selv må være suveren når det gjelder hvem som skal kreve inn Gramos vederlag. Vederlaget er en faktisk betaling til utøverne og produsentene for framføring av deres egne lydopptak. Avgiften til Fond for utøvende kunstnere er betaling for ikke-vernede lydopptak framført av utøvere utenfor utleiedirektivets virkeområde og er således en kulturpolitisk betinget avgift som er spesiell for Norge.

Fremskrittspartiet finner det naturlig og ønskelig at selve innkrevingen av avgiften overlates til den organisasjon som skal innkreve vederlaget etter åndsverkloven § 45b. I lys av praksis på området kan det ikke være noe til hinder for at Fond for utøvende kunstnere overlater selve innkrevingsoppgaven til andre. Regler som innebærer at det vederlaget som utøvere og tilvirkere har krav på innkreves etter åndsverkloven § 45b, i så måte skal forvaltes via et statlig fond, vil være uheldig og i dårlig samsvar med den vederlagsretten som EF-direktivet krever gjennomført. Som allerede påpekt, forutsettes det imidlertid etablert et nært samarbeid mellom organisasjonen og fondet hva gjelder den praktiske håndtering av håndhevelsen av vederlagsretten og avgiftsplikten.

For å underlette den foran omtalte samordningen mellom organisasjonen som innkrever vederlaget etter åndsverkloven § 45b, og Fond for utøvende kunstnere bør det i forskriften til fondsloven § 2 om oppnevning av fondets styre inntas regler om at den nevnte organisasjonen eller de organisasjonene som er mest representative for kategorier av rettighetshavere hvis prestasjoner benyttes på lydopptakene som omfattes av avgiftsplikten, skal innstille medlemmer til fondsstyret.

Ola T. Lånke (KrF): Vedtaket som blir gjort i dag om å gjennomføre artikkel 8.2. i det såkalte utleiedirektivet, vil bety en vesentlig omlegging, både av vederlagsordningen for utøvende kunstnere og produsenter av lydopptak. Det slås fast at disse har en grunnleggende enerett til kringkasting og annen overføring av de framføringer de står bak. Dette omfatter også retten til et rimelig vederlag når deres lydopptak blir framført offentlig.

Vi konstaterer med tilfredshet at det er bred tilslutning i komiteen til den framlagte proposisjonen. Dette er det gjort god rede for både i innstillingen og gjennom saksordførers innlegg i salen i dag.

Bred tilslutning har det også vært til Regjeringens forslag om å opprettholde en avgift til Fond for utøvende kunstnere for offentlig framføring av såkalte ikke-vernede lydopptak, og at denne avgiften utvides til også å omfatte bruk av ikke-vernede lydopptak i kringkasting. Begrunnelsen for dette har vært kulturpolitisk, som det er understreket. Fond for utøvende kunstnere har bl.a. spilt en viktig rolle for å få fram nye kunstner talenter, og vi tror denne ordningen vil kunne fungere slik også i framtiden.

Den uenighet som har vært i forhold til dette, har ikke gått på opprettelsen av avgiftsordningen som sådan, men på nivået for avgiften, eller rettere på hva som skal ligge til grunn for avgiftsfastsettelsen, og dernest i hvilken grad Stortinget skulle uttale noe som legger føringer for selve organiseringen av innkrevingen av vederlagene. Videre har det også vært en viss uenighet om hvorvidt Stortinget skal gi føringer når det gjelder sammensetningen av styret for Fond for utøvende kunstnere.

Fra Kristelig Folkepartis side har vi vært klare på at avgiften på ikke-vernede lydopptak må ligge på samme nivå som vederlaget for de vernede opptakene. Det må ses på som en viktig kulturpolitisk oppgave, så langt det er mulig i alle fall, å hindre eventuelle tilskyndelser hos dem som framfører lydopptak, til å velge bort f.eks. norsk eller europeisk musikk og i stedet spille amerikansk musikk fordi det blir billigere.

Det har vært reist innvendinger i forhold til nyordningen fra bl.a. kringkastingsselskapene, som frykter at den nye vederlags- og avgiftsordningen vil bli svært kostbar for dem som skal betale. Det er viktig at departementet i tiden som kommer, følger denne utviklingen nøye og også har dette forhold in mente i forbindelse med den videre utformingen av disse medienes rammevilkår.

Når det gjelder de føringer som flertallet legger i forhold til innkrevingsoordningen og for fondets styresammensetning, må det være tillatt å hevde at Arbeiderpartiets innvendinger virker en smule hårsåre. For det første er Gramos rolle i dag som innkrevingsoinstans udiskutabel. Gramo må selvsagt ha avgjørende innflytelse over selve innkrevingsoordningen. Og for det andre: Dersom enkelte forhold skulle endres, f.eks. ved at Gramo må endre struktur eller avløses av andre, er det intet, så vidt vi kan se, som bør hindre departementet i å se på saken på nytt. At ordningen også forutsetter et nært samarbeid mellom Gramo og Fond for utøvende kunstnere, er like selvsagt.

Når det gjelder fondsstyrets sammensetning, kan vi ikke se at vi som utgjør flertallet, går særlig lenger i våre merknader enn det Arbeiderpartiet selv synes å antyde i sine egne særmerknader. Det er naturlig at styret får en annen sammensetning når fondets oppbygging endres. Og at det best mulig skal gjenspeile kunstnerens interesser, er vel ikke unaturlig – da heller ikke at styret får flere medlemmer. Det er fortsatt departementets ansvar å be-

stemme dette gjennom forskrifter, men Stortinget har også interesse av å følge utviklingen nøye.

Statsråd Ellen Horn: Som kjent ble den odelstingsproposisjonen som ligger til grunn for denne saken, fremmet av forrige regjering. Forslagene i proposisjonen støttes av den sittende regjering. Jeg vil innledningsvis fremheve at det foreslås å videreføre ordningen med et eget fond for utøvende kunstnere, en kulturpolitisk ordning som har hatt stor betydning på dette området siden den ble innført i 1956. Det er altså allerede i utgangspunktet bred politisk enighet om å videreføre fondsordningen. Det er gledelig for meg som kulturminister at hele komiteen har sluttet seg til forslaget om å videreføre Fond for utøvende kunstnere.

Bakgrunnen for Kulturdepartementets lovforslag i Ot.prp. nr. 15 er Norges forpliktelse til å gjennomføre EUs utleiedirektiv. Direktivet fastsetter at utøvende kunstnere og fonogramprodusenter skal ha rett til et rimelig vederlag når deres lydopptak blir fremført offentlig.

I dag har vi i Norge en slik individuell vederlagsrett kun når det gjelder fremføring av vernede lydopptak i kringkasting. Annen offentlig fremføring av lydopptak er avgiftspliktig til Fond for utøvende kunstnere. Fondet gir støtte til utøvende kunstnere uavhengig av i hvilken grad deres lydopptak blir fremført offentlig.

Gjennomføringen av direktivet skjer ved en endring i åndsverkloven, slik at vederlagsretten omfatter all offentlig fremføring av vernede lydopptak. Vernede lydopptak er i denne sammenheng norske lydopptak og lydopptak med tilknytning til land som Norge er konvensjonsrettslig forpliktet til å verne.

Den individuelle vederlagsordning for offentlig fremføring i kringkasting ble innført i 1989 ved åndsverkloven § 45b. En tilsvarende ordning ble ikke innført for annen offentlig fremføring, fordi det der var vanskelig å få til rapporteringssystemer som kunne sikre en riktig fordeling av vederlaget. Den teknologiske utvikling har bedret denne situasjonen, slik at man i større grad enn for ti år siden kan fordele vederlaget i henhold til faktisk bruk. Det er da rimelig å innføre et system som gjør at den enkelte får betalt for sin innsats.

Fond for utøvende kunstnere vil heretter finansieres med en avgift for offentlig fremføring av ikke-vernede lydopptak. På kringkastingsfeltet er dette en gjeninnføring av denne avgiften, for annen offentlig fremføring en videreføring. Det er lagt vekt på at betaling også for offentlig fremføring av disse lydopptakene vil hindre en vridning i repertoarvalg i favør av ikke-europeisk musikk. Samtidig gjør avgiften det mulig å opprettholde en fondsordning som bidrar til å få frem nye talenter og støtter utøvende kunstneres virksomhet på områder som kommersielt sett ikke er de mest interessante.

Ved å legge opp til et slikt samspill mellom åndsverkloven og fondsloven ivaretar forslaget hensynet til norsk kultur, både gjennom den individuelle og den kollektive ordningen. Samtidig ivaretas våre forpliktelser i henhold til EØS-avtalen.

Familie-, kultur- og administrasjonskomiteen uttaler seg i innstillingen om forholdet mellom vederlag og avgift. Jeg er tilfreds med at komiteens flertall slutter seg til forslaget i odelstingsproposisjonen om at avgiftsnivået bør tilsvare vederlagsnivået. Jeg er enig med komiteen når den understreker at innføring av avgift for ikke-vernede lydopptak ikke må gå på bekostning av vederlaget for vernede lydopptak.

Den foreslåtte ordning vil totalt sett antakelig medføre økte utgifter for de som offentlig fremfører lydopptak. Det er viktig at et system med både vederlag og avgift ikke påfører brukerne unødvendige administrative forpliktelser. I likhet med komiteen er jeg opptatt av at hensynet til brukerne blir ivaretatt når det gjelder innkreving av vederlag og avgift. Det må etableres et samarbeid mellom den organisasjonen som skal innkreve vederlag i henhold til åndsverkloven § 45b og Fond for utøvende kunstnere, slik at brukerne bare behøver å forholde seg til én innkrever for både vederlag og avgift.

Jeg har merket meg at et flertall i komiteen har presisert at organisasjonen Gramo, som er godkjent i henhold til åndsverkloven § 45b når det gjelder vederlag for offentlig fremføring i kringkasting, må ha avgjørende innflytelse på hvem som skal innkreve Gramos vederlag. Departementet vil selvfølgelig legge dette til grunn ved høring og utforming av forskriftene. Slik jeg kjenner det norske produsentmiljøet og norske utøvende kunstnere, føler jeg meg trygg på at det vil bli et konstruktivt samarbeid. Alle vil være interessert i å bidra til opprettholdelse av et større mangfold og utvikling av nye talenter.

Jeg har også merket meg at et flertall i komiteen mener at styret for Fond for utøvende kunstnere bør utvides for bedre å reflektere kunstneres interesser. Dette vil også bli lagt til grunn ved høring og utforming av forskriftene.

Presidenten: Det blir replikkordskifte

Per Roar Bredvold (Frp): Jeg ønsker noe mer klargjøring fra statsråden i forbindelse med sammensetning og størrelse på Fond for utøvende kunstnere. I en flertallsmerknad fra 1998-99, fra Arbeiderpartiet og SV, mener flertallet at dette fondet

«bør bestrebe seg på å reflektere kunstneres interesser, og at styret som i dag består av fire personer bør utvides for bedre å kunne imøtekomme dette».

Vil statsråden gripe fatt i dette og ordne opp slik at flertallsvedtaket blir oppfylt? Synes ikke statsråden at hvor de økonomiske midlene kommer fra, også må gjenspeile seg mer i hvem som skal få dem tilbake? Det jeg mener med dette, er at musikerne, som står for en meget stor del av disse midlene, bør få kanalisert mer tilbake. Er statsråden enig i at Gramo skal kunne kreve inn sitt eget vederlag?

Statsråd Ellen Horn: Departementet vil selvfølgelig legge til grunn innstillingen fra komiteen om utvidelse av fondsstyret for å ivareta kunstneres interesser, som jeg allerede har sagt. Jeg har ingen problemer med å anerkjenne

(Statsråd Horn)

kjenne at styret i Fond for utøvende kunstnere blir supplert med en representant for utøverne. Jeg ser det da som helt rimelig at det er Gramo som skal innkreve vederlaget totalt.

Trond Helleland (H): Jeg er veldig glad for det innlegget statsråden nå holdt, der statsråden så klart understreket at hun ville følge opp flertallets merknader. Det er veldig positivt. Jeg ble veldig forundret da vi fikk disse særmerkнадene fra Arbeiderpartiet presentert på bordet den siste dagen, da vi skulle avgi innstilling. Ting som jeg trodde vi var enige om, ble plutselig kastet opp i luften, og dette ble komplisert. Det er særlig én merknad fra Arbeiderpartiet, der det står i forhold til dette med styre-representasjon:

«Dette spørsmålet bør fortsatt være en forskriftssak og disse medlemmer» – altså Arbeiderpartiet – «går imot at det fra komiteens side skal legges noen føringer med hensyn til styre-representasjon i et fond som finansieres av en offentlig avgift.»

Jeg synes det er rimelig sterkt at en i en merknad slår fast at dette skal Stortinget overhodet ikke blande seg opp i. Begrunnelsen er at dette er et fond som finansieres av en offentlig avgift. Ergo skal ikke Stortinget legge seg opp i hva offentlige avgifter skal benyttes til! Det er så overraskende at Arbeiderpartiet kunne komme med en slik merknad, at jeg gjerne vil be om at statsråden faktisk sier noe om hvorvidt hun støtter denne merkнадen fra Arbeiderpartiet, for den går rimelig langt i å desavuere Stortingets rolle i forhold til det å kunne påvirke kulturpolitikken. Jeg ber om at statsråden kan klargjøre hva Arbeiderpartiet egentlig har ment i denne saken. Det er godt at statsråden nå viser til Stortingets flertall og støtter seg til det, men denne merkнадen varsler ikke godt for det videre samarbeid mellom storting og regjering dersom det er slik at stortingskomiteen helst skal unngå å blande seg inn i hva departementet til enhver tid måtte mene. Det kan ikke være måten vi skal jobbe på.

Statsråd Ellen Horn: Jeg kan bare understreke det jeg allerede har sagt, at jeg respekterer fullt ut at vi må forholde oss til en flertallsanmerkning fra komiteen i denne saken.

Anne Enger Lahnstein (Sp): Det er noe med forhistorien her som kanskje den nåværende, og også den tidligere, kulturminister har hatt litt vanskelig for å se. For jeg ble også meget overrasket over den merkнадen som Arbeiderpartiet kom med, jeg syntes den var unødvendig. Men så slapp på en måte representanten Bredvold katta ut av sekken – for å bruke det uttrykket – da han i sin replikk til statsråden viste til en flertallsmerkнад fra komiteen i innstillingen til budsjettet for 1999. Og da ser jeg at man kanskje hadde et behov for å skrive den merkнадen fra Arbeiderpartiet, men den var helt unødvendig.

Statsråden har helt rett i at man fra departementets side selvfølgelig følger opp en merkнад.

Jeg vil bare bruke denne anledningen – og det er ikke nødvendig å få svar på replikken en gang – til å si at koplingen av denne merkнадen til det som skjedde for budsjettåret 1999, er det ikke dekning for – i hvert fall ikke med min støtte. Jeg oppfatter den merkнадen som jeg er med på her, som en klar støtte til den proposisjonen som vi behandler, og jeg synes det er rimelig at departementet, når man skal oppnevne et styre, tar hensyn til kunstnerens interesser. Andre føringer er det ikke lagt fra min side.

Presidenten: Då er replikkordskiftet avslutta.

Dei talarane som heretter får ordet, har ei taletid på inntil 3 minutt.

Per Sandberg (Frp): Dette blir på en måte en liten forlengelse av det som har vært innholdet i debatten til nå, og det går på flertallets merknader til styresammensetningen. Jeg registrerer selvfølgelig at statsråden nå i flere runder her har sagt til Stortinget at hun selvsagt skal respektere dette og legge det til grunn i sin videre behandling, og at det skal på høring osv. Nå har vi erfaringer fra dette storting for at byråkratiet og departementet ikke har vært så villig til å følge opp flertallsmerknader fra denne salen. Det gjaldt den forrige regjeringen, og jeg legger merke til at det er samme innstilling også i denne regjeringen i forhold til den merkнадen som det er pekt på her.

Jeg vil utfordre statsråden til å bekrefte sterkere en utvidelse av styret og Gramos ansvar i forhold til innkreving av vederlag, at det nå på en mer styrket måte kommer til uttrykk fra statsråden. Og jeg vil også utfordre statsråden i forhold til dette med styret og utvidelser der. Kan statsråden si noe om sammensetningen av styret, om ikke det på en måte nå i ettertid skal få lov til å reflektere mer de utøverne som bidrar med inntekt til fondet? Nå er det jo sånn at én gruppe bidrar med 70 pst. av inntektene til fondet, en annen gruppe med 23 pst. og en tredje gruppe med 3 pst. Og slik styret har vært, og er, sammensatt, er det jo minoritetsgruppen der som på en måte har hatt styringen også av midlene. Vil statsråden nå følge intensjonen i merkнадen her og sørge for at styret får en sammensetning som reflekterer de utøverne og de organisasjonene som skaffer til veie inntektene til fondet?

Videre vil jeg gjerne utfordre statsråden i forhold til hvem som skal sitte i styret, for det er klart at i tidligere styrer har det vært en tendens til inhabilitet. Det er et lite miljø, og det er veldig mange som kjenner hverandre i forhold til dem som sitter i styrene. Det kan være samboere, ektefeller, familie osv. som blir sittende på begge sider av bordet. Vil statsråden nå sørge for at vi får et styre som er totalt habilt i forhold til å behandle utøvernes midler?

Statsråd Ellen Horn: Jeg har etter forholdene prøvd så sterkt jeg kan å uttrykke respekt for flertallsmerkнадen om at styret i Fond for utøvende kunstnere skal utvides med en representant for kunstnerne.

Jeg har også sagt i mitt innlegg at det er organisasjonen Gramo som må ha avgjørende innflytelse på hvem som skal innhente Gramos vederlag.

Når det gjelder habilitetsregler, er vel vi alle kjent med at vi lever i et lite land, hvor veldig mange kjenner veldig mange, men jeg har full tillit til at styrene i begge organisasjoner følger vanlige habilitetsregler når det gjelder tildeling av midler til den aktivitet som det her er lagt vekt på.

Presidenten: Fleire har ikkje bede om ordet til sak nr. 1. (Votering, sjå nedanfor)

Etter at det var ringt til votering i fem minutt, så **presidenten:** Odelstinget skal votere i sak nr. 1.

Votering i sak nr. 1

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjere slikt vedtak til

l o v

om endringer i åndsverkloven og lov om avgift på offentlig framføring av utøvende kunstneres prestasjoner m.v.

I

I lov 12. mai 1961 nr. 2 om opphavsrett til åndsverk m.v. (åndsverkloven) gjøres følgende endringer:

§ 45b første ledd første punktum skal lyde:

Når lydopptak av utøvende kunstneres prestasjoner innenfor det i § 45 nevnte tidsrom gjøres tilgjengelig for allmennheten gjennom *kringkastingssending*, *videresending* av kringkastingssending *eller annen offentlig framføring*, har så vel tilvirkeren av opptaket som de utøven- de kunstnere hvis framføring gjengis, krav på vederlag.

§ 45b tredje ledd skal lyde:

Bestemmelsene i § 3, §§ 21, 22 og 25, jf. § 11, og § 39k fjerde ledd, har tilsvarende anvendelse.

II

I lov 14. desember 1956 nr. 4 om avgift på offentlig framføring av utøvende kunstneres prestasjoner m.v. gjøres følgende endringer:

§ 1 tredje ledd oppheves. Nåværende fjerde ledd blir nytt tredje ledd.

§ 3 første og andre ledd skal lyde:

Plikt til å betale avgift til fondet har enhver *som offentlig*

- a. *framfører* utøvende kunstneres prestasjoner ved hjelp av *lydopptak* eller film, herunder videogram;
- b. ved hjelp av radio eller fjernsynsmottaker, *data-maskiner eller lignende* framfører utøvende kunstneres prestasjoner.

Avgiftsplikten omfatter ikke offentlig framføring av lydopptak som er vederlagspliktig etter åndsverkloven § 45b. Avgiftsplikten omfatter heller ikke framføring gjennom videresending av kringkastingssending, eller framføring av film gjennom kringkastingssending eller på kino. Unntatt er også framføring som nevnt i første ledds bokstav b, når framføringen ikke inngår som et ledd av betydning i den bedrift eller den virksomhet det gjelder. Avgift skal heller ikke betales hvor framføringen skjer under slike forhold at en opphavsmann etter reglene i åndsverkloven andre kapittel ikke ville ha krav på godtgjørelse.

§ 4 oppheves.

§ 5 tredje ledd oppheves. Nåværende fjerde og femte ledd blir nye tredje og fjerde ledd.

III

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan bestemme at de enkelte bestemmelsene i loven skal tre i kraft til forskjellig tid.

Kongen kan gi overgangsregler.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Presidenten: Det vert votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

V o t e r i n g :

Overskrifta til lova og lova i det heile vart samrøystes vedteken.

Presidenten: Lovvedtaket vil verte sendt til Lagtinget.

S a k n r . 2

Referat

Presidenten: Det ligg ikkje føre noko referat.

Møtet slutt kl. 13.55.